

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 654/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Lukášom Kysuckým, Vojtecha Tvrdeho 819/1, Žilina, proti rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 3T/80/2010 z 18. januára 2018, rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/66/2018 zo 16. septembra 2020 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 10/2023 z 31. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3T/80/2010 z 18. januára 2018, rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3To/66/2018 zo 16. septembra 2020 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 10/2023 z 31. mája 2023. Sťažovateľ zároveň navrhuje zrušiť napadnuté rozsudky okresného súdu, krajského súdu, ako aj uznesenie najvyššieho súdu a tiež to, aby ústavný súd nariadil jeho prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Sťažovateľ si od okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu uplatňuje spoločne a nerozdielne aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný za vinného v bode 2 z obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, 2 písm. c), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a), e), f) a i) Trestného zákona. Podľa § 188 ods. 4 Trestného zákona s prihliadnutím na § 38 ods. 2 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Trestného zákona uložil súd sťažovateľovi súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov, pričom

s uložením tohto súhrnného trestu súd zrušil výrok o úhrnom treste odňatia slobody vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 1T/101/2009 z 12. júla 2016. Podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil súd sťažovateľovi aj ochranný dohľad na tri roky a podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bol sťažovateľ spoločne a nerozdielne spolu s obžalovanými [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] povinný nahradiť poškodenému [REDAKOVANÉ] škodu vo výške 142 137,51 eur. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré bolo ale napadnutým rozsudkom krajského súdu zamietnuté ako nedôvodné. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ aj dovolanie, ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti vyčítal súdom, že porušili jeho základné právo na zákonného sudcu. Poukázal pritom na okolnosť, keď ešte na okresnom súde sa 13. júna 2017 uskutočnilo hlavné pojednávanie, v rámci ktorého boli formou videokonferencie vypočutí svedok poškodený [REDAKOVANÉ] a svedkyňa poškodená [REDAKOVANÉ]. Zo zápisnice z tohto hlavného pojednávania vyplýva, že táto videokonferencia bola realizovaná prostredníctvom dožiadania Okresného súdu Námestovo a zúčastnila sa ho sudkyňa Okresného súdu Námestovo [REDAKOVANÉ]. Sudkyňa [REDAKOVANÉ] ale nebola členkou príslušného senátu okresného súdu (Trnava), ktorého členmi boli predseda JUDr. Marián Dunčko, prísediaci [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a náhradní prísediaci [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Tento postup bol podľa sťažovateľa porušením § 246 Trestného poriadku, ktorý upravuje výsluch agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená, s využitím videokonferenčného zariadenia mimo pojednávacej siene. Okrem toho sťažovateľ tvrdil, že Okresný súd Námestovo nemohol vykonať dožiadanie na vypočutie už uvedených svedkov videokonferenciou, pretože predmetom dožiadania nemôže byť vykonanie hlavného pojednávania, a teda uvedeným postupom mali byť porušené aj § 56 a § 57 Trestného poriadku. Pretože uvedené pochybenie nenapravil ani odvolací súd a ani dovolací súd, všetky tri sudy podľa sťažovateľa porušili jeho právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Ďalšia sťažovateľova námietka v jeho ústavnej sťažnosti smerovala k tomu, že okresný súd na hlavnom pojednávaní 17. októbra 2017 vypočul znalkyňu PhDr. Evu Heftyovú, PhD., ktorá sa vyjadrovala k znaleckým posudkom č. 44/2008 na obžalovaného [REDAKOVANÉ], č. 17/2009 na obžalovaného [REDAKOVANÉ], č. 13/2010 na obžalovaného [REDAKOVANÉ] a č. 16/2009 na obžalovaného [REDAKOVANÉ]. Advokát sťažovateľa prejavil záujem na tomto hlavnom pojednávaní položiť znalkyni otázky, čo mu predsedom senátu nebolo umožnené s odôvodnením, že znalkyňa PhDr. Eva Heftyová, PhD., nevypracovávala znalecký posudok na jeho klienta (sťažovateľa). Postupom predsedu senátu okresného súdu na tomto hlavnom pojednávaní bolo podľa sťažovateľa porušené jeho právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ pritom tvrdil, že hoci sa predmetné znalecké posudky netýkali jeho samého, napriek tomu mal ako strana v konaní mať právo vyjadriť sa k všetkým dôkazom, ktoré sa týkajú

rozhodovania o jeho vine. Sťažovateľ ešte bez bližšieho zdôvodnenia uviedol, že spôsob, akým sa s touto jeho námietkou vysporiadal najvyšší súd v napadnutom uznesení, bol vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavne nekonformný.

5. Posledná námietka sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti smerovala k porušeniu jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Na verejnom zasadnutí, na ktorom sa 16. septembra 2020 rozhodovalo o odvolaní sťažovateľa, sa totiž nezúčastnil jeho zvolený advokát [REDAKOVANÉ] (ktorý sa najprv ospravedlnil pre kolíziu pojednávania a následne predložil krajskému súdu aj potvrdenie o svojej hospitalizácii, pozn.). Krajský súd tieto ospravedlnenia neakceptoval, pretože sťažovateľ mal pre takýto prípad ustanoveného náhradného obhajcu [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ ale poukazoval na to, že na predmetnom verejnom zasadnutí sa nezúčastnil ani jeho náhradný advokát [REDAKOVANÉ], ale na základe substitučnej plnej moci jeho substituent [REDAKOVANÉ]. Podľa sťažovateľa tento substituent zastupoval sťažovateľovho náhradného advokáta na základe substitučnej plnej moci bez súhlasu sťažovateľa, a preto nespĺňal zákonnú podmienku na zastupovanie sťažovateľa pred krajským súdom. Ani toto pochybenie krajského súdu nenapravil najvyšší súd na základe sťažovateľom podaného dovolania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na zákonného sudcu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), základného práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy), ako aj práva na obhajobu (čl. 50 ods. 3 ústavy) napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

7. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu:

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

9. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe sťažovateľom podaného odvolania. Konanie o tomto odvolaní bolo skončené napadnutým rozsudkom krajského súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a základného práva na obhajobu napadnutým rozsudkom okresného súdu. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, preto ju bolo potrebné v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

11. Sťažovateľ tiež namietal porušenie označených práv aj napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým krajský súd v konečnom dôsledku neakceptoval žiadne odvolacie dôvody sťažovateľa. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie.

12. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy (vo forme dovolania), ktorý využil a o ktorom bol oprávnený a povinný rozhodnúť orgán verejnej moci (najvyšší súd), ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu. Rozhodovacia činnosť všeobecných súdov všetkých stupňov (vrátane dovolacieho) pritom v zásade pokrýva celý rozsah základných práv spojených s trestným konaním, ktorý je relevantný pre konanie o ústavnej sťažnosti, keďže všeobecné súdy plnia úlohu nielen ochrancov zákonnosti, ale aj prvotných ochrancov ústavnosti. Právomoc ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preto (okrem výnimočných prípadov) uplatniteľná až po vyčerpaní riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré právna úprava subjektom zúčastneným na konaní pred orgánom verejnej moci v záujme ochrany ich práv (vrátane základných práv a slobôd) poskytuje.

13. V tejto časti ústavný súd konštatuje, že námietky ktoré sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti vyčítal napadnutému rozsudku krajského súdu, si mohol uplatniť a aj si ich uplatnil vo svojom dovolaní v rámci príslušných dovolacích dôvodov. Ústavný súd s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj vo vzťahu ku krajskému súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

14. Svoju námietku smerujúcu k porušeniu svojho základného práva na zákonného sudcu vypočutím svedkov cez videokonferenciu z Námestova sťažovateľ v dovolaní podriadil pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (nezákonný dôkaz). Najvyšší súd v napadnutom uznesení k tejto okolnosti uviedol: „*Predseda senátu sa dožiadanim zo 17. marca 2017 (č. l. 4414) obrátil na Okresný súd Námestovo, ktorý tejto žiadosti vyhovel cestou oznámenia predsedníčkou Okresného súdu Námestovo z 25. apríla 2017 (č. l. 4456) s tým, že technicky a organizačne bude zabezpečovať výsluch poškodených sudkyňa Okresného súdu Námestovo vybavujúca dané dožiadanie. Zo zápisnice z hlavného pojednávania z 13. júna 2017 (č. l. 4480-4483) vyplýva, že počas výsluchu oboch poškodených vykonaných cestou videokonferencie bolo riadne umožnené procesným stranám vypočuť poškodených, čo dovolateľ ani jeho obhajca nevyužili. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že ani tento dovolací dôvod naplnený nebol, pretože legalita daného úkonu bola plne zabezpečená prítomnosťou sudcu Okresného súdu Námestovo pri vypočúvaných osobách. Ustanovenie § 246 ods. 3 Tr. por., na ktoré sa dovolateľ odvolával, sa výslovne týka tam uvedených prípadov (výsluch agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka alebo svedka s utajenou totožnosťou), čo však nebol prípad výsluchov daných poškodených vykonaných v prejednávanej veci cestou dožiadania.*“

15. Ústavný súd súhlasí, že v rámci uvedených okolností nemohlo dôjsť k porušeniu § 246 ods. 3 Trestného poriadku, pretože svedkovia vypočutí prostredníctvom dožiadania Okresného súdu Námestovo celkom zjavne nespádajú do kategórií uvedených v tomto zákonnom ustanovení. Taktiež nemôže obstať tvrdenie sťažovateľa, ktoré doplnil vo svojej ústavnej sťažnosti, a to že Okresný súd Námestovo vykonal vlastne samotné hlavné pojednávanie, a tým porušil § 56 a § 57 Trestného poriadku. Zo samotného opisu skutkového stavu, ako ho opísal aj sám sťažovateľ, jednoznačne vyplýva, že hlavné pojednávanie 13. júna 2017 vykonal okresný súd (v Trnave, a nie v Námestove), pričom na tomto hlavnom pojednávaní boli dožiadanim pomocou videokonferencie vypočutí dvaja svedkovia z Námestova plne v súlade s § 56 ods. 1 a § 57 ods. 2 Trestného poriadku. Tvrdenie sťažovateľa, ktorý dožiadanie formou videokonferencie považoval za uskutočnenie hlavného pojednávania v Námestove (asi súbežne s hlavným pojednávaním v Trnave, pozn.), vyznieva v tomto kontexte až silene účelovo a nemá žiadnu relevanciu vo vzťahu k samotnému obsahu základného práva na zákonného sudcu.

16. Námietku smerujúcu k porušeniu základného práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom sťažovateľ vo svojom dovolaní podriadil tiež pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, pričom najvyšší súd na ňu v napadnutom uznesení reagoval takto: „*Možno v zhode s krajským súdom, ktorý sa s uvedenou námietkou zaoberal v odôvodnení svojho rozsudku (strana 56), uviesť, že dané znalkyne vypracovali znalecké posudky na obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktoré slúžili prioritne ako podklad v prípade ukladania trestu daným obvineným pre posúdenie miery narušenia osobnosti a možnosti resocializácie. Dovolateľ v zásade nemal dôvod na to, aby mu súd umožnil klásť otázky znalkyniam, pretože sa nejednalo o znalecké skúmanie jeho osoby a uvedené výsledky znaleckého skúmania nemali na dovolateľa z hľadiska posúdenie jeho viny a uloženia trestu relevantný vplyv. Dovolací súd uvádza, že zásadu kontradiktórnosti nemožno chápať absolútne a dovolateľ a jeho obhajca mali možnosť vyjadrovať sa k jednotlivým dôkazom vrátane znaleckých posudkov, resp. výsluchom znalkyň, ktoré boli ako*

dôkazné prostriedky riadne vykonané na hlavnom pojednávaní najneskôr v rámci záverečných rečí, pričom z dotknutých zápisníc o hlavnom pojednávaní vyplýva, že dovolateľ mal možnosť sa k nim vyjadriť už priamo na danom termíne hlavného pojednávania, kedy bol vykonaný predmetný dôkazný prostriedok. Čo sa týka namietania nedoručenia uznesenia o pribratí znalkyne PhDr. Zuzany Bielikovej na vypracovanie znaleckého posudku ohľadom spoluobvineného [REDAKOVANÉ] a samotného znaleckého posudku dovolateľovi, tak postup okresného súdu bol správny, keďže uznesenie sa oznamuje iba osobe, ktorej sa priamo dotýka a prokurátorovi, čo v prípade daného znaleckého posudku týkajúceho sa osoby iného spoluobvineného, nie je dovolateľ. Dovolateľ mal možnosť, pokiaľ sa chcel oboznámiť s obsahom daného znaleckého posudku ešte pred jeho vykonaním ako dôkazného prostriedku na hlavnom pojednávaní, požiadať o nazretie do spisu podľa § 69 Tr. por., keďže skutočnosť, že bude pribratý nový znalec z odvetvia klinická psychológia dospelých ohľadom spoluobvineného [REDAKOVANÉ] bola stranám oznámená okresným súdom na hlavnom pojednávaní konanom 19. októbra 2017.“

17. Ústavný súd súhlasí s hodnotením najvyššieho súdu, že postup predsedu senátu okresného súdu, keď na pojednávaní 17. októbra 2017 neumožnil klásť sťažovateľovmu obhajcovi otázky príslušnej znalkyni, bol legitímny a navyše ak mal sťažovateľ potrebu vyjadriť sa k záverom tejto znalkyne, mohol tak urobiť v písomnom podaní adresovanom súdu a nasledujúcom po tomto pojednávaní, resp. najneskôr v záverečnej reči, prípadne v odvolaní, a preto ani teoreticky nemohla táto okolnosť predstavovať porušenie jeho základného práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom. Ústavný súd ešte dodáva, že sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti (prípadne odvolaní, resp. dovolaní) ani len nenaznačil obsah svojich otázok, resp. námietok proti znaleckým posudkom týkajúcim sa jeho spoluobvinených, a preto aj táto jeho argumentácia vyznieva nanajvyš účelovo.

18. S poslednou sťažovateľovou námietkou (porušenie práva na obhajobu) sa najvyšší súd vysporiadal v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku takto: „Podľa dovolacieho súdu vykonanie verejného zasadnutia pred odvolacím súdom za prítomnosti substituenta ustanoveného náhradného obhajcu obvineného nebolo za vyššie uvedených okolností nedovoleným zásahom do práva obvineného na obhajobu, nakoľko na zastupovanie súdom ustanoveného obhajcu iným advokátom na základe substitučnej plnej moci nie je z podstaty veci nutné vyjadrenie obvineného, že s tým súhlasí, pretože ide o obhajcu ustanoveného súdom, nie o obhajcu zvoleného obvineným. Inak by v podstate aj inštitút náhradného obhajcu ako taký strácal zmysel a svoj základný účel, ktorým je predchádzanie obštrukciám zo strany obvinených osôb. Pritom aj pri pripustení opačného výkladu, že by sa v každom prípade vrátane ustanoveného obhajcu mohol obvinený vyjadriť, že so zastupovaním daným substituentom nesúhlasí, tak v prejednávanej veci sa dovolateľ týmto spôsobom nevyjadril, keď predmetné verejné zasadnutie bolo vykonané na základe jeho žiadosti v jeho neprítomnosti. Zo spisu je zrejmé, že dovolateľ bol na verejnom zasadnutí krajského súdu ako odvolacieho súdu zastúpený obhajcom - advokátom, a teda nie je možné hovoriť o porušení práva na obhajobu a už vôbec nie zásadným spôsobom. Postup krajského súdu ako odvolacieho súdu bol teda v danom prípade akceptovateľný, pretože nie je povinnosťou súdu prispôbovať režim trestného konania a jeho priebeh predstavám a požiadavkám obvineného a jeho obhajcu, ale práve je povinnosťou súdu dôsledne sledovať účel trestného konania a vynaložiť všetko úsilie a prostriedky, ktoré sú zo zákona dané k dispozícii, aby riadny výkon spravodlivosti nebol ohrozovaný.“

19. Aj v tomto prípade ústavný súd súhlasil s hodnotením dovolacieho súdu, že v danom prípade nebola porušená žiadna zákonná podmienka týkajúca sa zastúpenia sťažovateľa jeho náhradným obhajcom na príslušnom verejnom zasadnutí. Sťažovateľ síce vo svojej ústavnej sťažnosti tvrdil, že jeho súhlas pre substituenta na zastupovanie jeho náhradného advokáta na základe substituenej plnej moci je zákonnou podmienkou, ale neodkázal pritom na žiadne ustanovenie príslušného právneho predpisu, ktoré by malo stanovovať takúto podmienku. Ústavný súd konštatuje, že podľa § 16 ods. 1, 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát sa v rámci svojho poverenia môže dať zastúpiť iným advokátom. Zastupovanie podľa ods. 1 a 2 nie je možné proti vôli klienta. Dovolací súd na uvedené znenie reflektoval, keď uviedol, že samotný dovolateľ sa k nesúhlasu so zastúpením advokáta výslovne nevyjadril, ale požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti. Nie je tak možné konštatovať, že sa zastupovanie advokáta vykonalo proti jeho vôli (pozri bod 18 *in fine* tohto odôvodnenia). V konečnom dôsledku bol sťažovateľ v celom trestnom konaní zastúpený svojím obhajcom, ktorý mal priestor bez obmedzení artikulovať obhajobu sťažovateľa pred prvostupňovým súdom a potom aj pred odvolacím súdom a dovolacím súdom, a preto v danom prípade nebolo možné hovoriť o zásadnom porušení sťažovateľovho práva na obhajobu vo vzťahu k okolnosti, keď na jednom verejnom zasadnutí pred odvolacím súdom sťažovateľ zastupoval substituent jeho ustanoveného náhradného obhajcu.

20. Najvyšší súd sa teda v napadnutom uznesení relevantným spôsobom vysporiadal s každým sťažovateľovým argumentom a dostatočným spôsobom vysvetlil, prečo sťažovateľom uplatnené dovolacie dôvody nemohli byť v predmetnom prípade naplnené. Tieto jeho závery sú úplne logické a zrozumiteľné a ústavný súd sa s nimi plne stotožňuje. Ústavný súd zároveň poukazuje na to, že sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti zväčša iba zopakoval argumentáciu, ktorú už uviedol vo svojom dovolaní a na ktorú mu dovolací súd poskytol legitímnu a zrozumiteľnú odpoveď. Sťažovateľ s týmito odpoveďami síce nebol spokojný, ale iba samotný fakt, že najvyšší súd nepostupoval podľa predstáv sťažovateľa nemôže predstavovať porušenie sťažovateľom označených práv.

21. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

22. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľom označenými článkami ústavy a dohovoru ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu